

Vereniging van Noord-Hollandse Gemeenten

VNHG

Op weg naar een effectieve samenwerking in de nieuwe bestuursperiode.

Lianne van Kalken, John Bijl en Ruurd Palstra
online-meeting, woensdag 1 december 2021

Een route- kaart voor raads- akkoor- den

varianten, ervaringen en lessen

mr. Lianne van Kalken
prof. mr. Geerten Boogaard
prof. dr. Martijn van der Steen
Wouter Scherpenisse

donderdag 17 maart 2022
Op zoek naar een coalitie of?

inbreng iedereen

inbreng naar rato

rol college

aanvullend akkoord

burgers betrekken

**Wat verstaat u
onder een
raadsakkoord?**

AKKOORD

prioritering

HOOFDLIJNEN

MEERDERHEID

raadsbreed

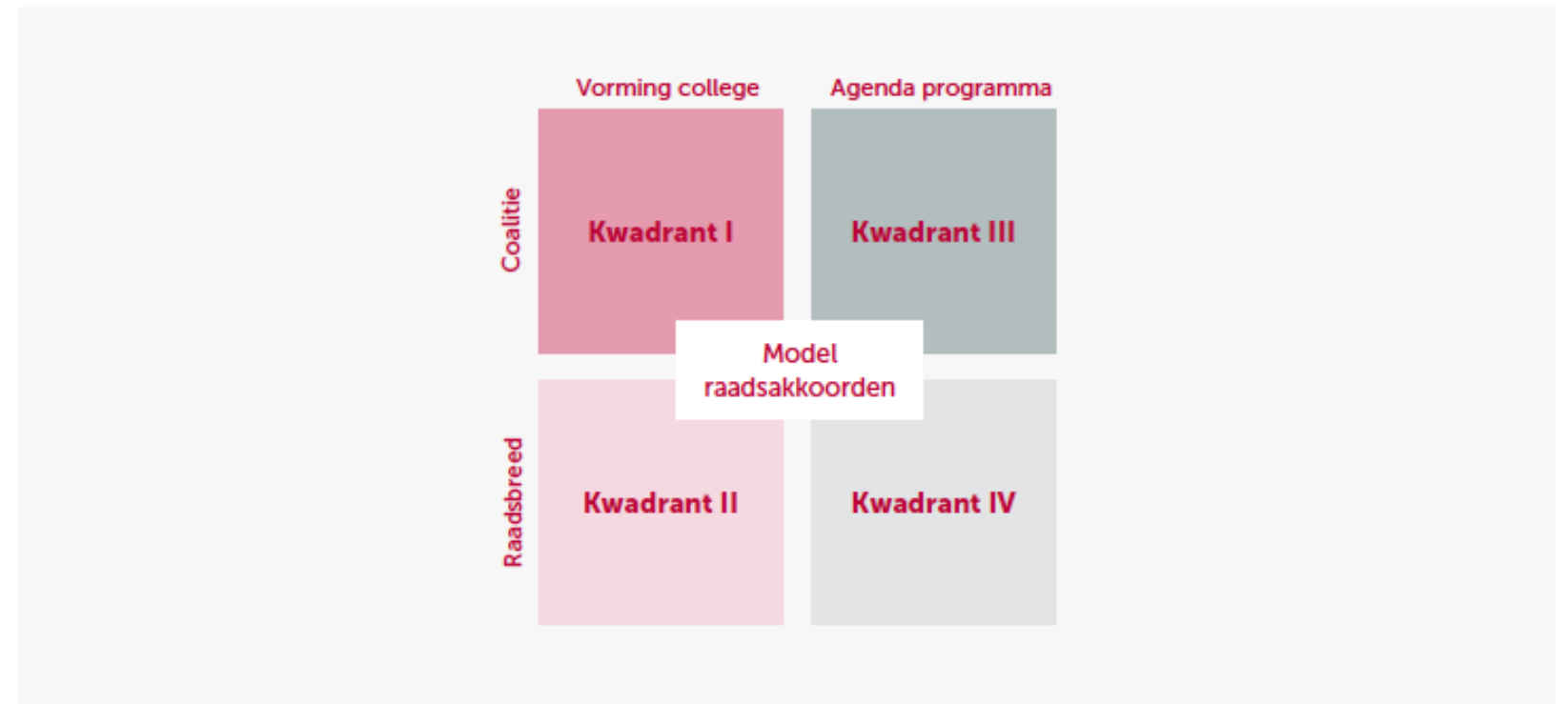
raadsperiode

wisselende meerderheden

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

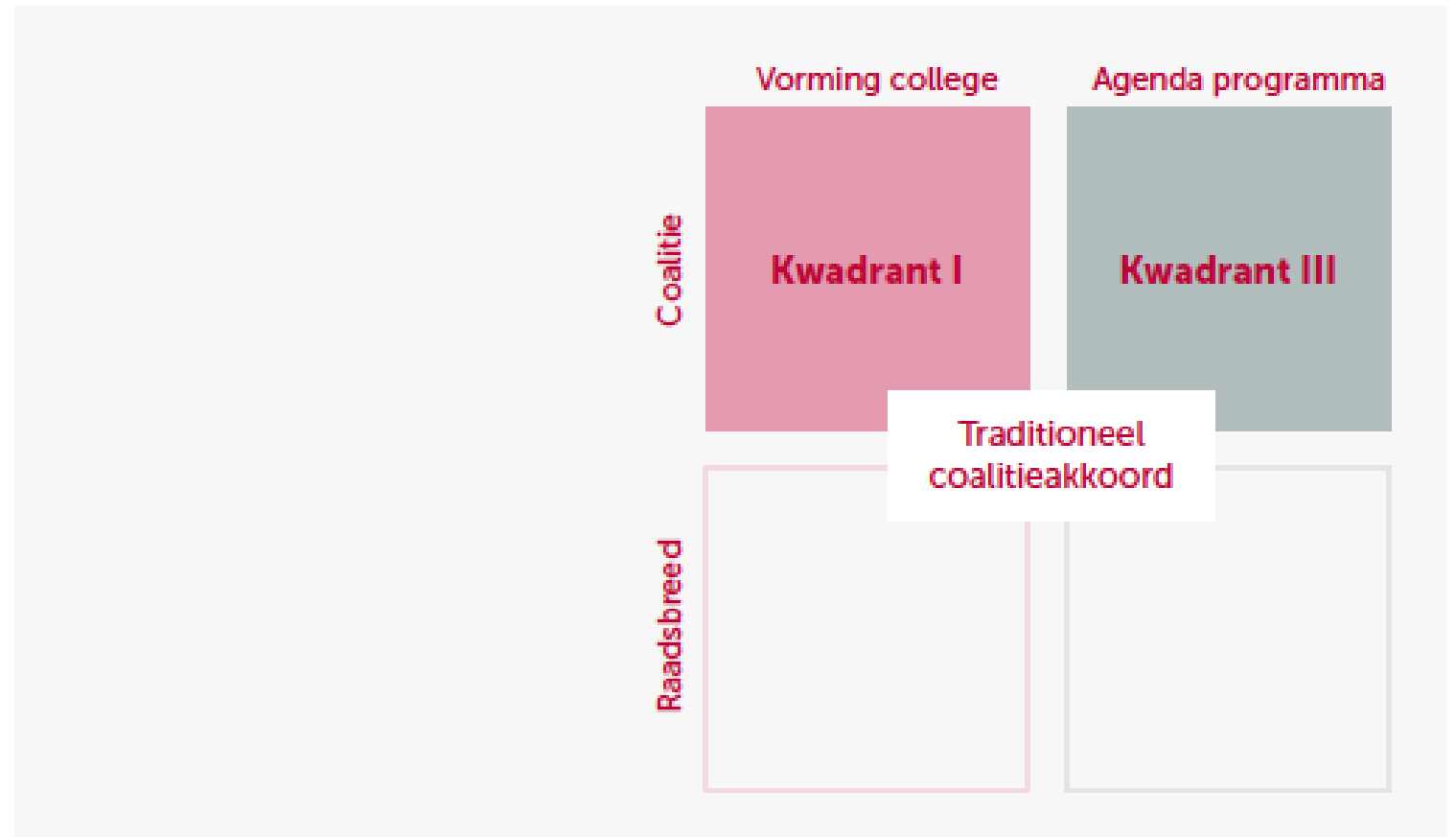
Coalitie of raadsbreed; college en/of inhoudelijk programma

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

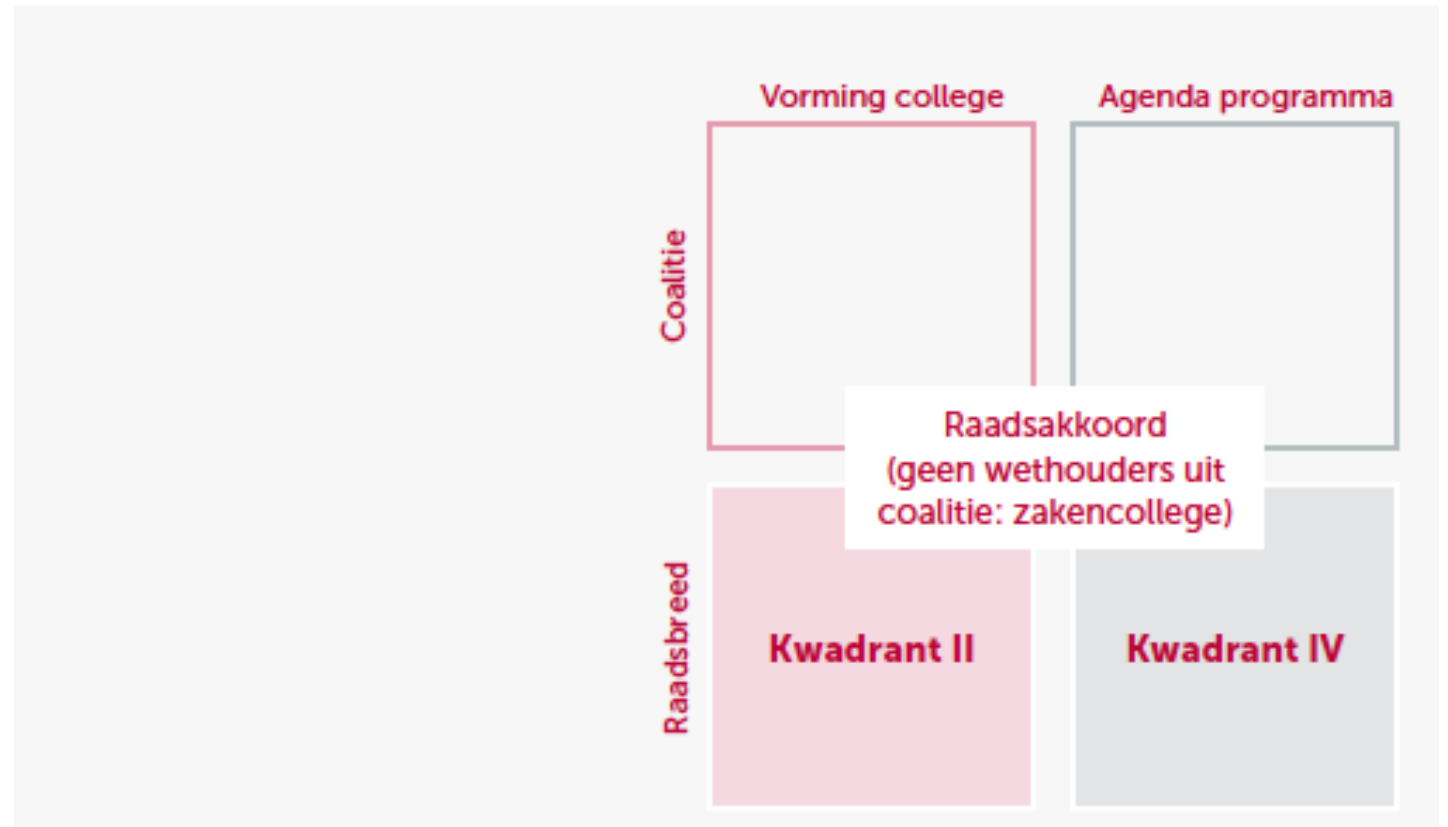
A. Traditioneel coalitieakkoord

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

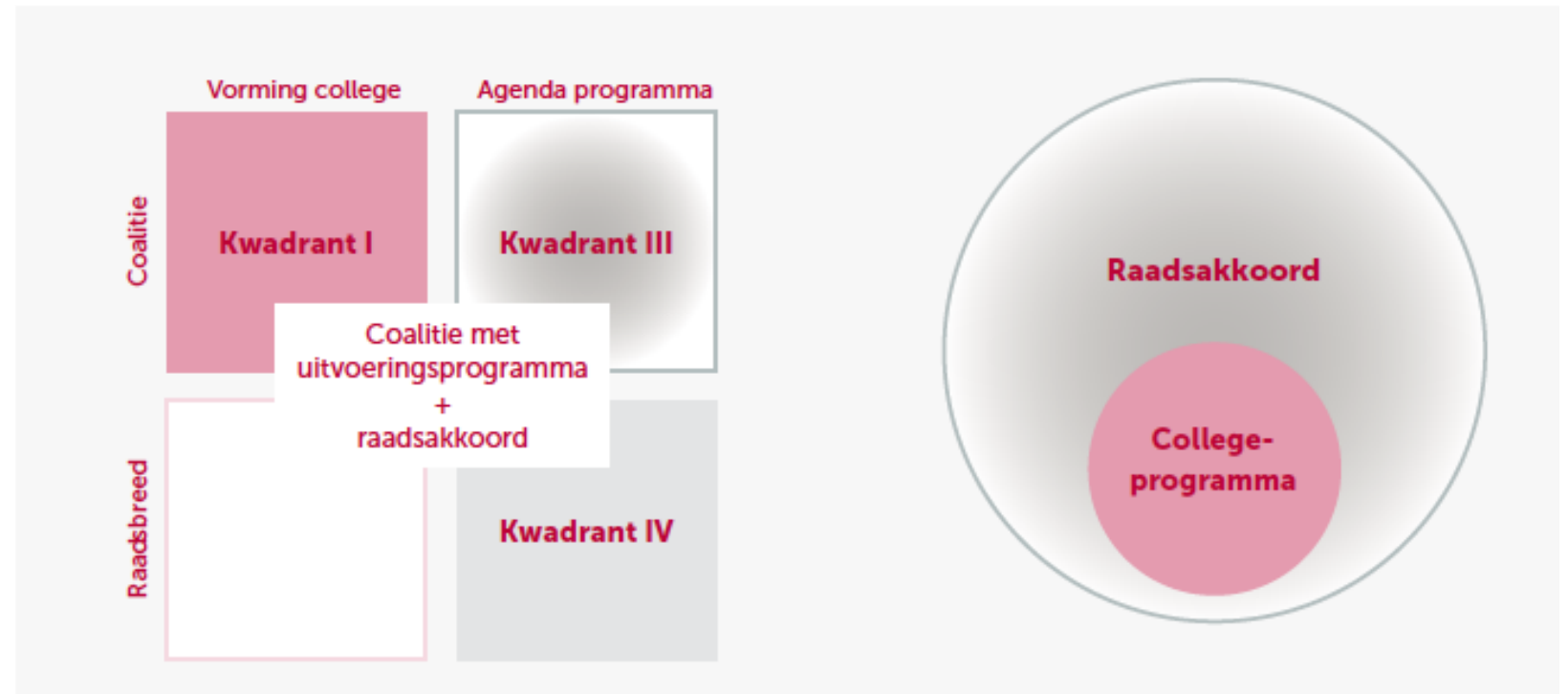
B. Raadsakkoord en zakencollege

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

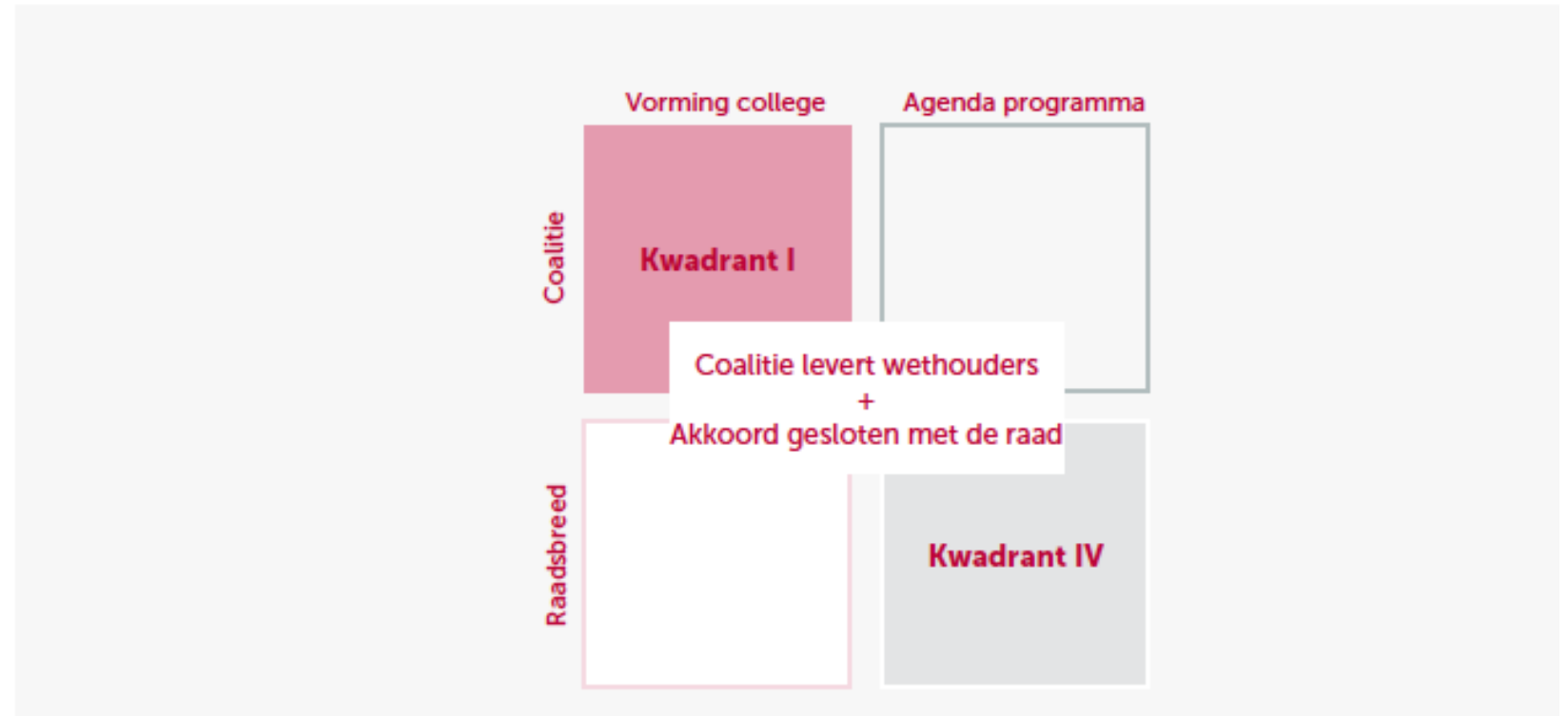
C. Een raadsakkoord met daarbinnen een collegeprogramma

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

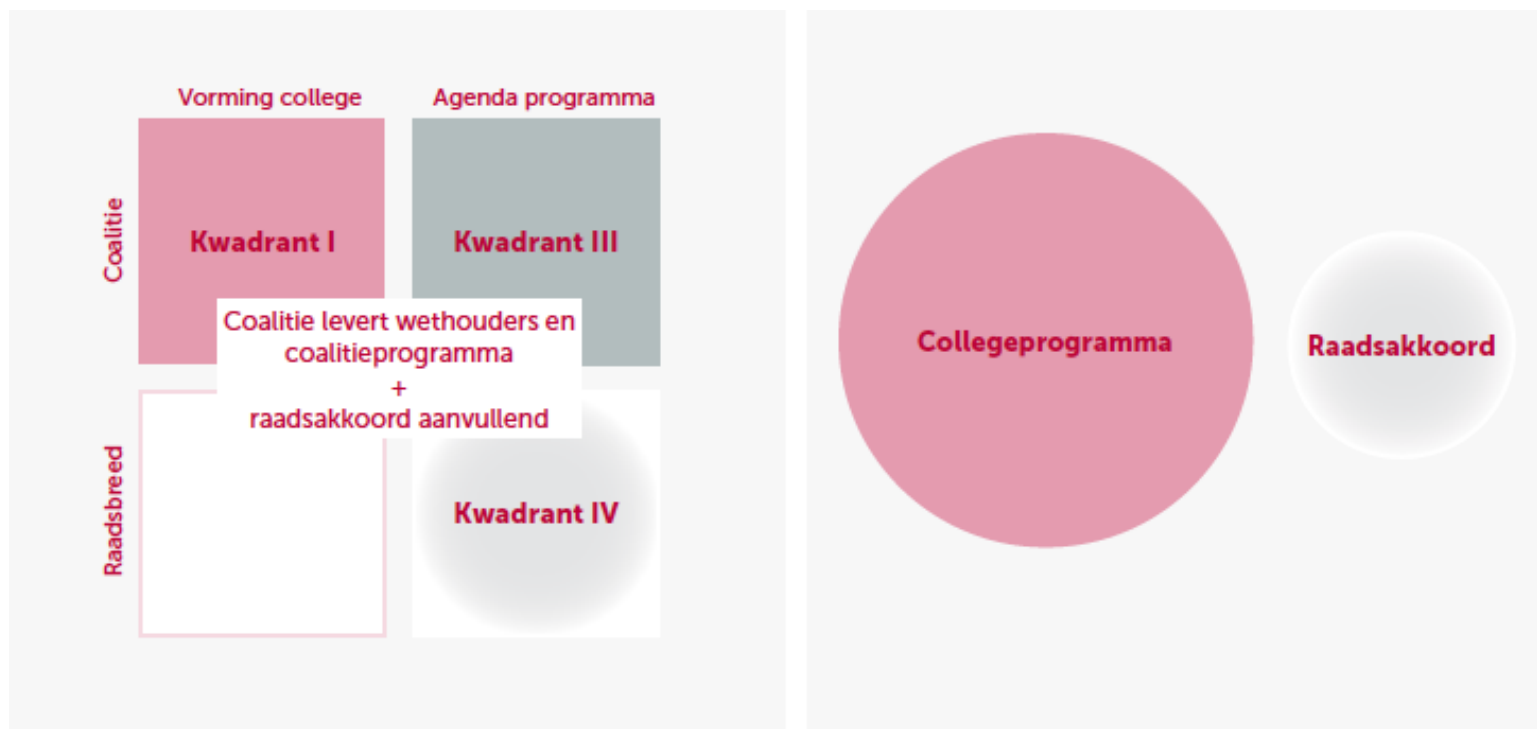
D. Coalitie levert de wethouders, het akkoord wordt gesloten met de raad

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

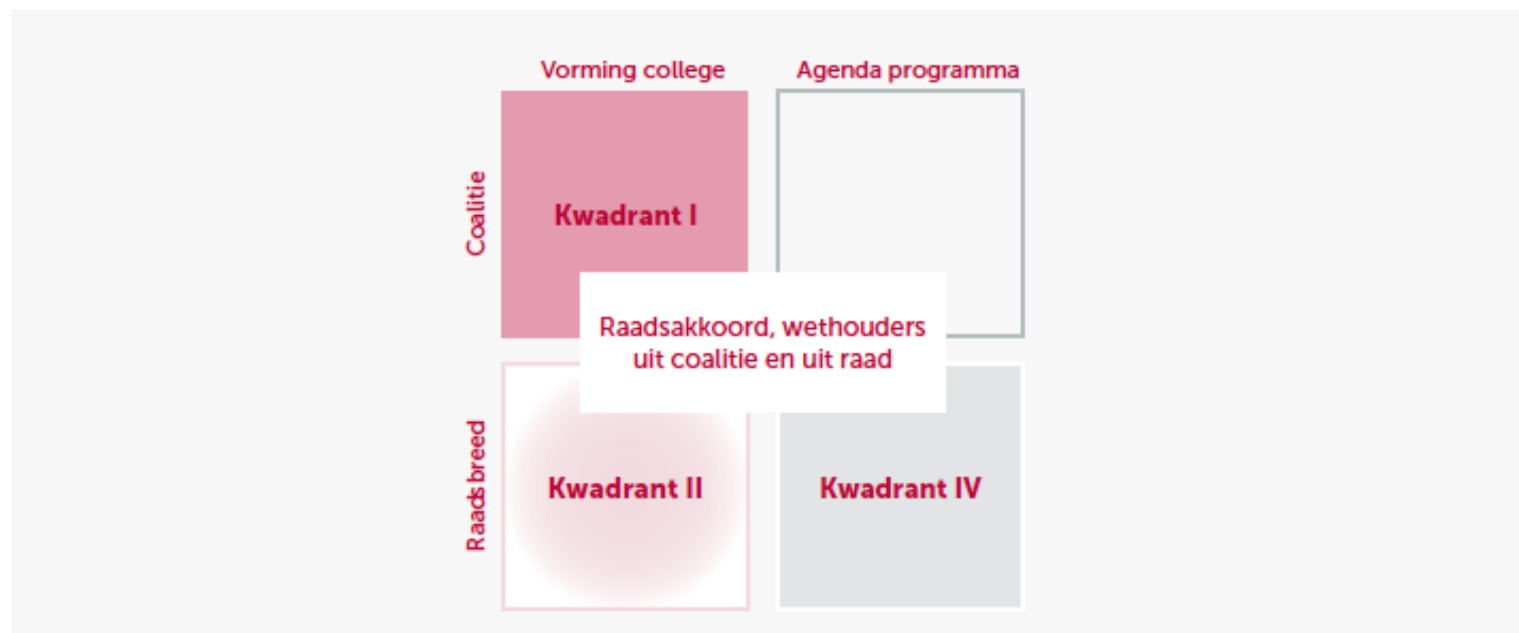
E. Coalitie levert wethouders en maakt een coalitieakkoord, daarop aanvullend maakt de raad een raadsakkoord

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

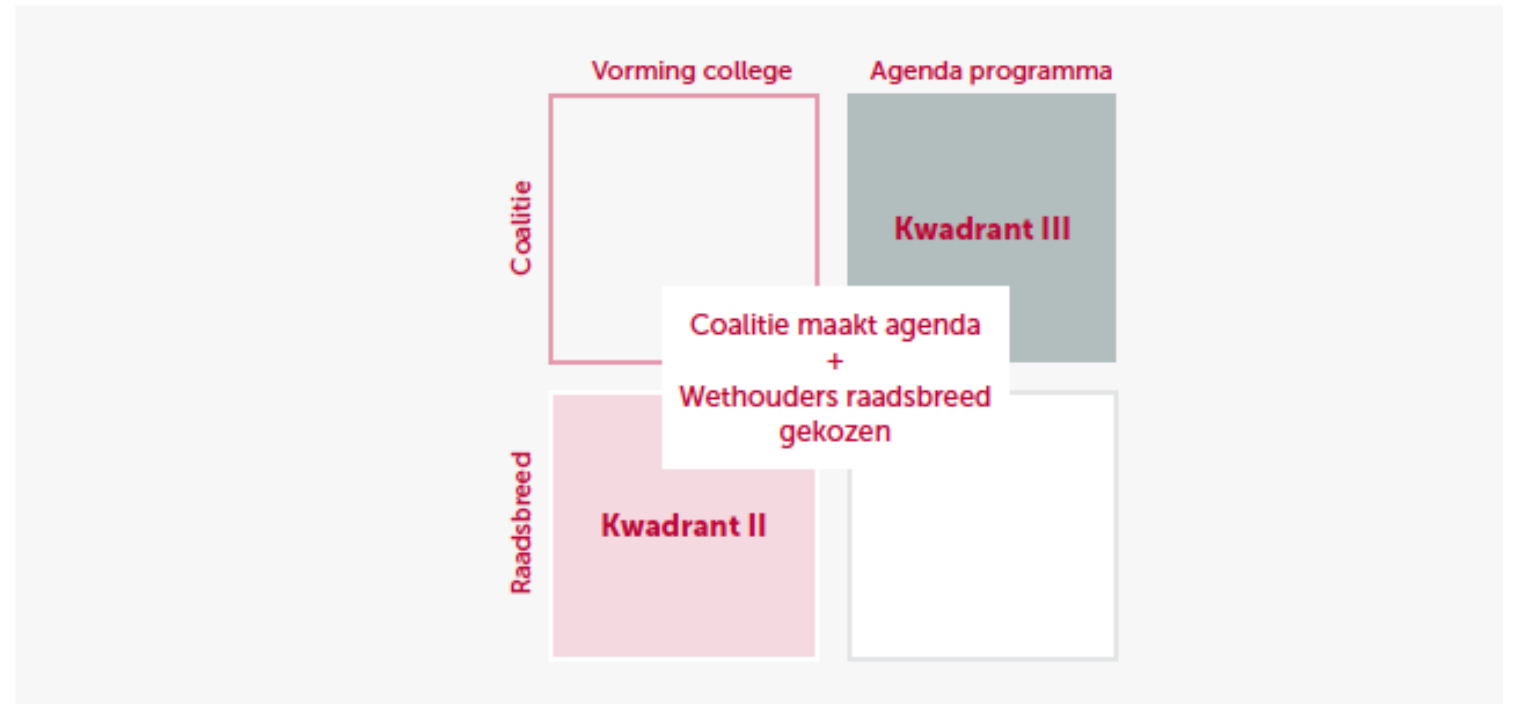
- F. Raadsakkoord wordt raadsbreed gemaakt, coalitie levert de wethouders, maar na tussentijds opstappen van een van de wethouders wordt een nieuwe wethouder zonder partijkleur raadsbreed gekozen.

2

Een taxonomie van raadsakkoorden

G. Coalitie maakt de agenda, wethouders worden raadsbreed gekozen

3

Ervaringen van raadsleden

geen oppositie-coalitie

AMBITIE

sterkere positie hele raad

Wat vindt u het fijnst
in het werken met een
raadsakkoord?

akkoord is coalitieakkoord

burgers betrekken

MINDER GENEUZEL

algemeen belang

meer inhoud

COMMITMENT niets

3

Ervaringen van raadsleden

4

→ Waarom willen we het? Welke vorm kiezen we dan, en welke inrichtingskeuzes moeten we dan maken?

Reflectie op raadsakkoorden

5

Een routekaart voor raadsakkoorden

Ambitie (wat wil je bereiken)	Middelen (Wat kan je doen) van licht naar zwaar	Risico's (Waar moet je op letten)
<i>Dominantie college breken</i>	<ul style="list-style-type: none">• Spreek af dat het college alleen voorstellen met politiek gelijkwaardige scenario's aan de raad mag voorleggen.• Organiseer dat de griffie de macht krijgt om alleen voorstellen die hieraan voldoen op de agenda te zetten.• Spreek af dat lijsttrekkers in de raad fractievoorzitter blijven, wethouders komen van buiten.• Installeer een zakencollege door een procesakkoord te sluiten waarin wordt geregeld: de benoeming van wethouders (ook tussentijds), het gedogen als uitgangspositie, en het jaarlijkse proces van het opstellen van een sluitende begroting (feitelijk een miniformatie onder leiding van de wethouder van financiën).	<ul style="list-style-type: none">• Een té dominante raad leidt weer tot het omgekeerde probleem.• Het depolitiseren van de uitvoering is verhullend en juist een bedreiging voor de mogelijkheden van de raad om invloed uit te oefenen.
<i>Tegenstelling coalitie-oppositie afvlakken</i>	<ul style="list-style-type: none">• Een raadsagenda formuleren die zichtbaar maakt waarover wel overeenstemming bestaat• Brede oversized coalitie in het midden vormen waar binnen de coalitie ruimte bestaat om tegen te stemmen en procesafspraken maken daarover.• Het 'vastklikken' van coalitiesamenwerking voorkomen, door afspraken te maken waarover je het niet eens bent en procesafspraken te maken dat deze kwesties ook 'vrij' blijven.• Een procesakkoord sluiten waarin geen coalitie meer bestaat maar alleen nog maar wisselende meerderheden. In dat procesakkoord moeten afspraken staan over de gedoogstatus van het college (als een partij tegen het voorstel van een eigen wethouder stemt valt het college niet) en er moet een jaarlijkse procedure voor de begroting worden afgesproken.	<ul style="list-style-type: none">• Oppositie is ook ergens goed voor.• Wisselende meerderheden zijn vaak heel bewerkelijk.• Voortdurende politieke uitruil tussen raadsfracties kan alleen bij voldoende vertrouwen en vertrouwelijkheid.• Wisselende meerderheden zijn niet per se altijd vrij. Er bestaat een kans dat kleine partijen nog structureler uitgesloten worden dan bij een coalitieonderhandeling.
<i>Verhouding met samenleving flexibel houden</i>	<ul style="list-style-type: none">• Aanvullend op de inspraakverordening procesafspraken maken over mogelijkheid om compromissen uit te dagen.• Jaarlijkse evaluatie en update coalitieakkoord afspreken.	<ul style="list-style-type: none">• Ga niet op je rug liggen. De participatieve maatschappelijke democratie is niet per definitie 'democratischer' dan de vertegenwoordigende politieke democratie. Altijd per geval blijven kijken.

5

Een routekaart voor raadsakkoorden

Routekaart voor Raadsakkoord

Hoe ziet volgens u de formatie
er uit in 2022?

Wat zijn de kansen (of risico's) van het werken met een raadsakkoord in de nieuwe bestuursperiode?

Dank voor uw aandacht!